

Czesław Strzyżewski

Jankowo Dolne, st. 21 i 20, gm.
Gniezno, woj. poznańskie, AZP
49-35/146 i 145

Informator Archeologiczny : badania 25, 119

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hrubieszów, st. 2, gm. loco, woj. zamojskie patrz okres nowożytny

Inowrocław, st. 100, gm. loco, woj. bydgoskie patrz młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

Jankowo Dolne, st. 21 i 20
gm. Gniezno, woj. poznańskie
AZP 49-35/146 i 145

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowane przez Urząd Gminy i Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Drugi sezon badań. Zespół dworsko-parafialny z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych, osadnictwo kultury pomorskiej i z wczesnego średniowiecza.

Na terenie zabudowy dworskiej (st. 21) założono 2 wykopy o powierzchni 95,4 m². W jednym z nich wyeksplorowano do końca glinianą podłogę izby dworskiej z XV w., szer. 4,4–4,5 m i łącznej dł. 8,6 m (północny zachód — południowy wschód). Znalezione na niej w resztkach rumowiska pieca 1 jeszcze 20 ułamków kafli płytowych, które należy jednak datować na lata przed 1450 r. i fragm. podobnego kafła pochodzącego z naprawy tego pieca po tym roku. Na północny zachód od izby odkryto jamę po słupie z ułamkami cegieł gotyckich, a za nią odsłonięto zarys konstrukcji ceglanej dł. 4,6 m i szer. 1,4–1,5 m, z pustym wnętrzem. Wyeksplorowano do końca tylko jej część południową. Między ceglami znaleziono denarek z 2 poł. XV w. Po wschodniej stronie tego muru wystąpiła podłużna jama z ceramiką z XII w. oraz zarys słupa drewnianego i pozioma belka. Po zachodniej stronie izby dworskiej odkryto wkop oraz rumowisko gliny i kafli z XVII w. Natomiast w części północno-zachodniej wykopu odsłonięto narożnik wkopu z materiałem z XVII w. Jest to fragm. budowli wkopanej w część wypełniska dworu z XV w., gdzie stał zapewne w kolejnej izbie piec 2, zniszczony podczas stawiania nowego dworu. W wykopie 4 założonym kilka metrów na wschód od wykopu dotychczasowego stwierdzono występowanie warstwy gruzowiska ze zwalonych ścian pobliskiego dworu z poł. XVIII w. Poniżej wystąpiło na złożu wtórnym rumowisko gotyckich kafli z pieca 2.

Łącznie znaleziono ok. 7570 fragm. naczyń, w tym ok. 50 ułamków ceramiki z XII–XIV w., dużą ilość skorup późnośredniowiecznych i nowożytnych oraz kilkanaście fragm. naczyń kultury pomorskiej. Odkryto 781 części kafli garnkowych i płytowych z pieca 2, datowanych na 2 poł. XV w. Te ostatnie okazy były zdobione scenami religijnymi, dworskimi, fantastycznymi i herbami (Wieniawa, Leliwa, Korzbok, Łabędź, Przosna, Odrowąż, Śreniawa, Wadwicz). Są wśród nich kafle gzymsowe. Odkryto też kafle renesansowe z XVII i XVIII w. Znalezione dużą ilość przedmiotów żelaznych, w tym grociki strzał, noże, kłanry, gwoździe, ćwieki i okucia oraz ułamki szyb i naczyń szklanych, płytek posadzkowych, dachówek (w tym gąsior z XV w.), oselki, kulę kamienną, fragm. okucia brązowego księgi i 4 monety — denary, ćwierćtalar Jerzego Rudolfa z 1623 r. oraz szalągi Jana Kazimierza.

Przeprowadzono również kilkudniowe prace rozpoznawcze na sąsiednim wzgórzu z cmentarzem parafialnym, gdzie założono 4 wykopy o powierzchni 23,1 m² celem zlokalizowania pozostałości po kościele, którego ruiny były widoczne jeszcze w końcu XIX w. Odkryto tam gruzowisko ze zniszczonej budowli z XIX/XX w., zapewne usypane w wybie-rzysku po rozebranym kościele, oraz fragm. (badania sondażowe) szkieletów i trumien, których nie eksplorowano z uwagi na brak takich możliwości. Znalezione ułamki naczyń, płytek posadzkowych, cegieł (w tym gotyckich), szkła okiennego, ćwiek, gwoździe długie i trumienne z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego oraz fragm. kafli z XVII w.

Materiał znajduje się w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Badania wykopaliskowe będą kontynuowane.